

Izšla vsak dan

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri jutraj.

Številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) a vsakga tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Na naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, u. Giorgio Galatti št. 13. — Uradne ure od 2 pop. do 8 zvečer. — Vsakemu 16 stotink na vrsto petič; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leta 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron. Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo in rekepi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: Giorgio Galatti 13. (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Listniški konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 13.
Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

Rusko-japonska vojna.

(Brzobjavne vesti.)

Iz bojov pri Anpingu.

LONDON 8. Poročevalec »Standarda« v Kuropatkinovem taboru je javljal, da je imel centum japonske vojske v bojih pri Anpingu velike zgube. Dvono krilo je bilo srečaje, ker ni bilo izpostavljeno nobenemu protinapadu. Japonci so baje vzeli 8 topov, katere so Rusi obupno branili ter valili celo kamenje na sovražnike.

Admiral Uriu.

LONDON 8. »Daily Mail« javlja iz Čifu: Admirala Uriu se je zaukazalo, naj ostane do padca Port Arturja v Šangaju, da prepreči jednake slučaje, kakoršen se je pripetil križarki »Askold«, ter da se preprečijo neprilike z drugimi vlastmi.

Rusi utrjujejo Tienling.

LONDON 8. Iz Šangaja so sporočili »Standarda«, da uporabljajo Rusi na tisoče Kitajcev pri gradjenju utrdb okoli Tienlinga.

Ruske vojne pozicije nad Liaojangom.

MUKDEN 8. Rusi so gradili severno od Taitsihova skozi štiri mesece izborne utrdbe, kjer se je sedaj utaborilo rusko levo krilo iz Liaojanga.

Mesto Kinčov — svobodna luka.

LONDON 8. »Daily Telegraph« javlja iz Čifu: Kitajska vlada je proglasila, da je mesto Kinčov, ki leži ob cesti iz Niučvanga v Peking, oddaljeno 32 kilometrov od obrežja, svobodno pristanišče. S tem hoče Kitajska pridobiti izvozno trgovino, katere je bila do sedaj v japonsko korist.

Zmagoslavje v Tokiju.

TOKIO 8. (Reutersjev biro.) Prebivalstvo slavi še vedno zmago pri Liaojangu. Japonski cesar je čestital armadi na sijajni zmagi, ki jo je izvojevala vzlic groznim težavam. Zvršček vojne je še daleč; čete naj tudi v bodoče potrpežljivo prenašajo vse težave.

Vojni dopisniki se pritožujejo nad Japonci.

LONDON 8. »Daily Mail« javlja iz Kupantse: Semkaj prihajajoči angležki in ameriški poročevalci se pritožujejo radi postopanja Japoncev, kateri smatrajo vsakega Nejaponeca vojunom.

Rusi v severni Koreji.

LONDON 8. »Daily Mail« je prejel iz Seula poročilo: Ene japonske divizije, izkrcane v zalivu Posjet, je prestrigla Ruse v severovzhodni Koreji.

PODLISTEK.

Zenitev Valerijana Kohanskega.

Spisal Sacher-Masoch. — Prevel J. S.

IV.

Gospica je vzdihnila, ter se še enkrat pogledala v zrcalu; grede skozi sobe, je zadovoljno ogledovala svojo senco, ki je padala na ledeno, snežno peljano. Ko se je pojavila v dvoran, zdelo se je Valerijanu, da jo gleda sedaj prvokrat. Ves se je zmedel, pordečil do ušes, tako, da je komaj mogel odgovoriti par besed, ko ga je pozdravila. Jelena je bila po dobna kakor Tizianovi ali Verschnovi bogati Benežanki; črna obleka dajala je njenim licem še jasneje rdečico in krasoto lasem so jej obkrožali glavo kakor venec. — Valerijan je večkrat postajal, dokler je pripovedoval o svoji domovini, o svoji nesreči, ali Weinreb ga je kmalu izvlekel iz radrege, obrnivši razgovor na praktično stran njegovega prihoda. Čim je Jelka čula, kako blage pogoje

General Kuropatkin v Mukdenu.

LONDON 8. »Daily Mail« poroča iz Kupantse: General Kuropatkin je došel večeraj v Mukden. Kitajci zapuščajo mesto. Boj traja še severno nad Liaojangom. Večera je peljalo tod mimo 80 vagonov z ranjenci.

Brzobjavne vesti.

Baron Spaun.

DUNAJ 8. Poveljnik mornarice, baron Spaun se je povrnil z dopusta.

Razletel se top.

PORTSMOUTH 8. Na krovu topničarke »Kometa« se je povodom vaj razletel top. Trije mornarji so bili mrtvi, dva pa težko ranjena.

Gibanje med Albanci.

CARIGRAD 8. 600 oboroženih Albanecv iz Liume je udrlo v Prizrend. Proti njim poslano vojaštvo jim je dovolilo ubod v mesto, da s tem prepreči prelivanje krvi. Po vaseh okoli Prizrenda je baje zbranih 150 Čunezov. Guverner v Prizrendu je javil velesilam, da krščanskim šolam in cerkvam na preti nikaka nevarnost. Pomnoženje posadke bilo bi potrebno. Poslaniki velesil so protestirali v tem zmislu pri turški vladi.

Parobrodne družbe.

HAMBURG 8. Hamburško-ameriška parobrodna črta je izjavila, da je vest inozemskih listov, glasom katerih se je pogajanje glede tarifa ponesrečilo, izmišljena. V Frankobrodu vršče se pogajanja so se odgodila. V tej zadevi je dosedaj vse nespremenjeno. »Cunard Line« ni dala glede predlogov še nikakega odgovora.

Krečansko vprašanje.

PARIZ 8. Nadkomisar otoka Krete, princ Jurij, je imel dne 6. t. m. z Louisom, ravnateljem političnega oddelka v ministerstvu zunanjih stvari, razgovor. Ker se minister zunanjih stvari Deleasse povrne še le početkom prihodajega tedna z svojega dopusta, sodi se, da ostane princ Jurij do tedaj še v Parizu.

Ustaja v Urugvayu.

LONDON 8. »New-York Herald« poroča, da je bilo v tridnevni bitki med četami urugvajskimi (južna Amerika) in ustaši ubitih 2000. ranjenih pa 4000 mož.

Jezikovna praksa na naših cerkvenih uradih.

Te dni ste pisali o delovanju škofa Kahna v pomembnejše korščkih Slovencev potom župnih uradov. Dovolite mi, da Vam v naslednjem povem o uradovanju župnih uradov tostran Predela.

in zahteve stavlja, prišepnila je očetu nekaj na uho, na kar se je oče nasmešili. Mati pa se je zmrščila, a ngrada je bila podvojena. Učitelj se jim je zahvalil ves zmešan.

— Kdaj počnemo? — je vprašal.

— Ako hočete, začnete lahko danes — je odvrnil F.

— Ne danes se je vmešala Jelka — jutri: danes je g. Searlatti naš gost. Pil bo z nami čaj, ter nam bo pripovedoval o Italiji in o Garibaldiju.

Pijčiči čaj so vsi z zanimanjem slušali pripovedovanja Valerijanove, ki je na vso srečo reje prepotoval Italijo. Govoril jim je o Garibaldiju, s katerim da se vojskoval na Siciliji; naposled si je privihal rokav ter jim pokazal na svoji močni žili rano, ki jo je v resnici dobil v buljanskem gozdu od svojega nasprotnika, no, on ja rekel, da ga je nekdo udaril z bejonetom.

To noč je sanjala Jelka o barikadi, na kateri se je boril Valerijan z mečem v roki.

V.

Jelena je nalašč odredila, da so se popoldne vršile lekcije. Po tem so navadno

Krstni list je važna listina; ta listina je prvi uradni izkaz o človeku, o njegovem pokoljenju. Pameten človek bi torej mislil, da je ta listina pisana tako jasno, da jo umeje sleherni pismen (= čitanja in pisanja vešč) človek. In to je tudi tako povsodi med rimskimi katoličani. Videl sem že mnogo nemških, hrvatskih, čeških, poljskih in slovenskih krstnih listov; jaz sam imam krstni list, izdan od župnega urada L. na Spodnjem Štajerskem na nemško-slovenski tiskovini. Videl sem pa tudi že mnogo krstnih listov, izdanih od župnih uradov na Primorskem. In v katerem jeziku? V latinskem! O tem naj Vam povem sledeče. Moj znanec U. B. me je pred par meseci povabil za kuma svojemu sinčku ter mi naročil, naj na krstu dam otroku ime Ivan. Krst se je vršil v nekem večem kraju na Primorskem in slučaj je nanesel, da smo dobili v cerkvi duhovnika laške krvi.

Naročilo svojega prijatelja U. B. sem vestao izpolnil ter zprosil duhovnika, naj otroka imenuje Ivan. Mož ni rekel ne be ne mev, a je med krstnim obredom imenoval »Joannes« ter vso ceremonijo je zvršil na latinskem jeziku. Dobro vedoč, da bi se moj upor med svetim dejanjem lahko smatral za motenje vere ter mi eventuelno pozneje pokazal moč paragrafov kazenskega zakona, sem molčal do zvršetka ceremonije. Na vpi-sovanju v matriko sem pa odločno izjavil, da zahteva oče, da dobi otrok ime »Ivan«. Duhovnik me je poučil, da se Ivan imenuje v latinščini »Joannes« ter rekel, da mora on po latinsko zapisati ime v matriko. Ko smo dovršili, sem izjavil, da se je očetu zgodila krivica; duhovnik je pa rekel, da cesarski zakon zahteva tako. Moj prijatelj U. B. je pa mislil, da tiči vzrok tej stvari v laški nardnosti krst vršičega duhovnika ter je šel par dni pozneje v župni urad, ko je slovenski duhovnik iste župnije imel uradno službo. Uljudno mu je povedal vso štorijo ter ga — kakor znanega narodnjaka — prosil, naj pod ime »Joannes« v krstni knjigi vpiše v oklepaju ime »Ivan«, a krstni list naj mu izda na slovenskem jeziku. Pa tudi ta slovenski duhovnik je takoj klical cesarski zakon na pomoč ter je odločno izjavil, da sme župni urad na Primorskem izdati le latinski krstni list. Na vprašanje, kako naj on, oče otroka, ume ta krstni list, ko ne zna latinščine, je duhovnik rekel, da ta dokument ni namenjen očetu, ampak javnim uradom.

Vam-li ugoja ta štorija, gosp. urednik? Lepa ni, a resnična in žalostna je. Vsaki avstrijski državljani katoliške vere dobiva lahko krstni list v svojem jeziku, le primorski Slovenci (in menda tudi Lahi in Hrvatje) imajo neumljive krstne liste!! Ali mar mislijo oni, ki so skuhali tisti »cesarski zakon«, da zna vsaki Primorec latinsko?! Menda vsled tega,

prinesli čaj na mizo in takrat je Valerijan moral ostati vedno z njimi. Iz začetka se je branil, a potem je ostajal, pripovedoval jim kaj ali pa čital Dantea in Ariosta, kakšen krat na je tudi pel z Jeleno.

F. se je veselil, da je vse tako lepo minolo, a tudi materi je lažjivi Italijan vedno bolj prihajal v voljo. Jelka ni vodila računa o svojih občutkih, a to je pomenilo, da jej je vsikdar srce začelo močnejše biti, ko je imel priti učitelj. Čim je prišel, se je precej premenila. Weinreb je večkrat med poučevanjem prihajal v sobo, da vidi, kako napreduje roman; no, pri vaem tem je gledal ob vsaki priliki, da obrne čim več pozornosti imenu Kohanskega.

Prebrisani lijak je hvalil Valerijana, a F. je vedno tako odgovarjal, da bi precej vso stvar pomašil.

Čim bolj se je italijanski učitelj pokazoval ponižnega in nežnega, tem bolj mu je bila Jelka naklonjena. Naposled je začela pisati taje dnevnika. Ta dnevnik je pokazoval nov obrat v življenju mladenke; iz početka je bil poln otročje naivnosti, a sedaj pola ljubezni; ljubezni, ki se je rodila, rastla in

ker imamo — nemške gimnazije! Pa kaj nas briga latinščina? Če je hierarhija katoliške cerkve tako kratkovidna, da misterij vere zavija v nimbus stare latinščine (ter s tem isti veri izpodjeda tla), ali naj potem tudi uradi, ki vodijo zdaj matrike, uradujejo v tem v obča nepoznanem jeziku? Naj gospoda vendar pomislijo, da preidejo matrike lahko v druge roke (saj Madjarska vendar ni tako daleč!) Z latinskimi krstnimi listi se kar najboljše pripravljva pot za tako spremembo. Pa tudi Rimanje: ali niso še dovolj blizu?!

Dostavek uredništva. Ali za božjo voljo, so li javni uradi v Avstriji latinski? Kolikor smo poučeni mi, ni latinščina nikjer v Avstriji državni jezik, torej tudi ne na Primorskem! Če hočete torej gospodje s eklicevanjem na javne urade opraviti latinske krstne liste, potem jim moramo zaklicati: kje je logika? In naš odgovor je: pri gospodih je ni! Sicer pa nikakor ni res, da krstni listi služijo le javnim uradom, marveč se čisto dogaja, da se takov dokument rabi v čisto privatnih stvareh. Mari ni na javnih uradih nešteto uradnikov, ki niso nikdar obiskovali latinskih šol in ki torej ne znajo ni besedice latinski?! In kaj naj rečemo še le o občinskih uradih, ki so menda tudi javni uradi?! Koliko je n. pr. občinskih tajnikov oziroma županov, ki bi znali latinski?! Če torej gospodje na takov način opravljajo usiljevanje latinščine v župne urade in izganjanje slovensčine iz njih, potem jim moramo že zaklicati na vsa usta: redkokedaj še smo videli, da bi se bila slaba stvar tako slabo branila!

Rusko-japonska vojna se slovanskega stališča.

(Zvršček.)

Rusija zmagata torej — meni Radić v »Narodnem listu« — na vsak način v tej vojni, in trdi, da bo to tudi naša slovanska zmagata v dvojnem pogledu. On meni, da je prišla ob tej vojni slovanska vzajemnost do takega izraza kakor še nikdar poprej. Ali po avtorjevemu pomenu pride sedaj do velikih sprememb tudi v notranji politiki Rusije. Če so se na jedni strani tudi res dogodile mnoge zlorabe, sleparstva, poverjenjaja, krivotvorjenjaja itd. na ruskem daljnem Vzhodu, ker se je tja vailila marsikaka brezvestna in pustolovna duša brez Boga, vere in domovina — kakor je to že vsikdar navada v »novih deželah« —, pa je vendar istotsko resnica, da se v tako ogromni državi, kakoršna je Rusija, niti ne daje misliti dobra uprava ob sedanjih političnih razmerah in posebno ob nesvobodnem in stiskanem novinstvu. Po vojni pride torej do velikih reform, a mej tem najprej

razvitala, a duh njen se je razširil kakor duh krdla. — Evo nekoliko odlomkov in Jalkinega dnevnika:

»Odkar prihaja on sem, se je povsem premenilo moje življenje. Meni se zdi, da si je ves dan solnce, da cvetlice dišijo pod snegom, a da slavec poje na grmu, posutem z ivjem. Kaj se godi z menoj? Prvikrat vidim sedaj človeka, ki ima pravico do tega imena človeka, ki ga spoštujem radi njegovega znanja in razuma. Spoštujem ga? ... a mari ga le spoštujem? Ne, ne, ljubim ga in vidim da je ljubezen tih in svet občutek, ki človeka ne meša, ampak ga osrečuje. Žalostna sem le takrat, ko ni njega, hotela bi, da bi bil vedno pri meni.

»A kako je njemu? On ne vidi rad, da sva sama, ali ko se zbiramo pri čaju okoli mize, ko ogenj veslo plapolja v peči, takrat pripoveduje on ter upira v mene pogled, poln nežnosti. Večera sem se slučajno dotaknila njegove roke, ravno ko mi je kazal neko sliko, a njegovi prsti so na lahko stisnili moje. Ali se je to meni le tako zdelo?

(Pride še.)

o svobodnejega in morda tudi do povsem svobodnega novinstva, ki ne izpostavi Rusije nikakim potresom, istotako ne, kakor ni omajalo njenih temeljev osvoboditve kmetov. Vsa zlohotna prorokovanja naših reprijateljev se ne uresničijo.

Moje globoko prepričanje je — pravi Radić dalje —, da se v Rusiji ne uvede nič takega, kar bi bilo podobno bankrotiranemu zapadno-evropskemu parlamentarizmu. Jedinstvo državne vlasti v carskih rokah ostane tudi nadalje za vse področje vnanje politike. V notranji politiki pa se ta oblast razdeli z narodom, ali to se zgodi takim načinom, da bo med carjem in narodom čim manje takih posredovalcev, ki z jedne strani zavajajo narod, z druge pa plazijo pred vladarjem.

Naj bodo že te reforme kakoršne-koli, jedno je nedvomno, da bo Rusija po tej vojni nesproti vnanjemu svetu vsaj kolikor-toliko slovanska, a na znotraj bo veliko bolj »mužiška«, to je knežka.

Morda se ta sprememba izvrši popolnoma še le po kakem novem svetovnem spopadu, ali za vsakogar, ki le količkaj pozna Rusijo in ki po ruskih virih spremlja sedanje dogodke, je rusko-japonska vojna velik korak do slovanske zavesti in do narodne uprave te največje države na zemlji. A ruska slovanska zavest je za nas vseh taka obramba, in ruska demokracija takov uzor, da bomo od onega časa dalje, ko se pojavita ta obramba pred našimi neprijatelji in ta uzor v duši naših prvakov, tudi mi imeli svoje stališče in svojo močno oporo.

TRST, dne 8. septembra 1904.

Iz bojišča ni posebnih poročil. Kuropatkin je dospel glasom zadnjih poročil se svojo glavno armado v Mukden. Med Liaojangom in Mukdenom se vrše še vedno ljuti boji med ruskimi zadnjimi stražami, ki ščitijo umikanje glavne armade proti severu in japonsko vojno, ki bi rada čim prej dospela v Mukden oziroma prisilila Kuropatkina na bitko.

Čim dalje se umika Kuropatkin proti severu tim bolj koncentruje svojo armado, a danoma tudi prihajajo v ojačenje nove čete po železnici iz Rusije, dočim se Japonci vedno bolj oddaljujejo od svoje operacijske baze in od morja po kateri jim prihajajo skoraj vse potrebščine iz Japonske.

Včeraj so japonski listi zopet prinesli vest, da je Port Artur padel. Toda ta vest se od nobene strani ne potrjuje.

Življenje v Vladivostoku.

Nek poročevalec »Rusk. Vedomosti« opisuje življenje v Vladivostoku tako-le: Kdor prihaja v mesto in ako opazuje življenje po ulicah, ne more spoznati, da živimo v času vojne. V skladiščih je razstavljenih mnogovrstnih lepotij, dobro razsvetljene restavracije so polne gostov in na obrežju je življenje živahno. Kdor pa opazuje življenje natančneje, marsikaj pogreša.

Pred vsem se vidi malo otrok; sem ter tja se vidi skupina gimnazijcev, kateri se pa ne bavijo z bližajočim se semestrom, temveč s sestavo dobrovoljnih oddelkov.

Nadalje je opaziti jako malo služkij; kupovanje na trgih in po prodajalnih preskrbe častniški in drugi možki u službenci. — Sicer je v Vladivostoku sedaj malo žensk, temveč pa je samcev. Po mestu se razširjajo najraznovrstnejše vesti pesimističnega in optimističnega značaja.

Muenje ruskega lista o bitki pri Liaojangu.

Ruski vojaški list »Invalid« je označil bitko pri Liaojangu kakor strateški neuspeh Japoncev, ki se zamore, uvrstiti med druge dosejanje prazne udarca. Kuropatkin se ogiba glavne bitke radi neugodnega položaja, on pričakuje ojačenja, uporablja pa vsako priliko da slabi sovražnika. Vtrjevanje Liaojanga je imelo takoj v začetku ta namen. Kuropatkin je dobro vedel, da bi bilo prerano, ako bi se tukaj bila glavna bitka; on je v začetku, ko je prišel na bojišče izbral zato Mukden. Okolo Liaojanga naj bi se v bojih le zmanjšale in oslabele japonske čete, kar se je popolnoma posrečilo. V tem oziru je Liaojang v zadnjih petih dnevih sijajno rešil svojo nalogo, toliko strateško kolikor taktično.

Politični nameni Koberberjevega potovanja v Galicijo.

No, danes ga menda ni več človeka, ki more le nekoliko misliti, ki bi še verojel v pravljico, da sedanje potovanje ministerskega

predsednika v Galicijo ni imelo političnih namenov. A ne le to; danes je menda ni tudi žive duše, ki bi hotela še vzdrževati to pravljico. Jako izrazito priznava politično narav tega potovanja tudi prvak nemških konservativcev, deželni glavar Ebenhoch, ki pravi v »Linzer Volksblatt«: »Čim bolj napreduje to potovanje ministerskega predsednika, tem krepkeje se kažejo konture prihodnjega položaja v parlamentu«. Ebenhoch je uverjen, da se bodo Poljaki trudili za oživljenje parlamenta in da bodo o tem najkrepkejša opora vladi. Tudi o Jugoslovanih se nadeja Ebenhoch, da bodo nekoliko korigirali svoje intranzigentno vedenje. Optimizam Ebenhochov gre tako daleč, da že vidi, kako so se spametovali tudi stranke na levi, tako, da ne pojdejo s češko obstrukcijo v ogenj po kostanj — za Čeha. Ebenhoch že vidi, kako se prihodnje zasedanje državnega zbora pričinja ob ugodnejih znamenjih, in sodi, da bo zasedanje dolgo trajalo, ker se bodo reševale važne gospodarske predloge, ki so ostale nerešene več let na škodo vsesкупnega gospodarstva. Še nečesa družega veselega — seveda, veselega z njegovega nemško konservativnega stališča — pričakuje Ebenhoch v bodočem zasedanju: pričakuje namreč zblizanja med katoliško ljudsko stranko in krščanskimi socialisti. Dr. Ebenhoch pričakuje torej popoln preobrat v našem notranjem političnem življenju: preobrat na bolje. Zasluge pa pripisuje dru. Koerberju. Soditi po Ebenhochovem optimizmu, je g. Koerber se svojim potovanjem zadel — terno v politični loteriji. Bodočnost pokaže, v koliko je opravičena ta optimizam. Jedno pa se more trditati s precejšnjo gotovostjo že danes; to namreč, da bodo nemški konservativci najzanesljivejša garda dru. Koerberju v eventuelnem boju proti Čehom in v tem slučaju — ako je še kaj doslednosti in logike na svetu — tudi proti nam Jugoslovanom.

Drobne politične vesti.

Dopolnilna volitev v hrvatski sabor. V sredo je bil na dopolnilni volitvi v hrvatski sabor v zlatarskem okraju izvoljen poslanec z 91 glasovi, kandidat »liste« stranke prava Fran pl. Pisačić. Kandidat stranke prava dr. Pero Magdić je dobil 37 glasov.

Naslednik ministra Pleveja. Ruski minister za notranje stvari ni še imenovan. Sedaj se mnogo govori, da postane naslednik Plevejev knez Sviatopolsk-Mirski, generalni guverner v Vilni.

Krečansko vprašanje. »Frank. Zeitung« javlja iz Carigrada, da zahteva grški princ Jurij naj velevlasti vsvarijo na Kreči tako razmerje, kakor je ono Bosne in Hercegovine nasproti Avstriji, ako že nebože Krete popolnoma spojiti z grškim kraljestvom. Princ je izjavil, da ne sprejme več v bodoče časti nadkomisarja.

Francija in Vatikan. Iz Rima poročajo, da se je dijonski škof Le Nordez odpovedal svoji škofiji.

Mongolij in Tibetansko vprašanje. Kakor poročajo iz Petrograda, je prebivalstvo v Mongoliji zelo razburjeno radi Tibeta, katerega hoče spraviti Anglija pod svojo oblast. Za Rusijo je zelo važno, da v Aziji prepreči vrenje med prebivalstvom s tem, da se zavzame za neodvisnost Tibeta. Mongoli želijo, da ostane glavno mesto Lhassa popolnoma svobodno.

Angleška sredozemska eskadra je priplula te dni v turško vodovje. Kakor poročajo iz Carigrada, je dospel tja poveljnik eskadre admiral Sir Compton Domvila s svojim štabom, da se pokloni sultanu. Nekateri listi so pisali, da je s tem hotela angleška eskadra uprizoriti protidemonstracijo ameriškim Zveznim državam, ki so nedavno odposlale svojo eskadro pred Smirac. Toda od druge strani se naglašja, da pride angleška eskadra vsako leto v turško vodovje.

Spomenica armenskih ustashev. Armeniki ustasški odbor je odposlali vsem poslanikom v Carigradu, kakor se od tam poroča, dolgo spomenico, v kateri so izražene želje, naj se da Armeniji autonomija. Spomenica izjavlja koncem da bodo Armeni sami opozorili na izvršitev berlinske pogodbe, ako tega ne storijo velešile in turška vlada. Ta spomenica je bila sestavljena v Carigradu. Z ozirom na resne vesti, ki prihajajo iz Male Azije, je zaukazal sultan delno mobilizacijo šestega armadnega zbora.

Domače vesti.

Hrvatski državni gimnazij v Pazinu. Šolsko leto 1904/5 se prične 18. septembra s svečano službo božjo. Letos se otvori šesti razred. Popravni ispiti se bodo vršili 16., 17. in 18. septembra, a vsprejemni ispiti za prvi razred dne 16. in 17. septembra. Upisovanje novih učencev v više razrede bo 15., 16. in 17. septembra predpoludne. Vsaki učenec se mora oglašiti na ravnateljstvu, spremljan od starišev ali zakonitih zastopnikov.

Dosedanji učenci zavoda se morejo prijaviti za vpis od 16. do 18. septembra. Po 18. septembru ne more biti nikdo vsprejet brez dovoljenja c. kr. deželnega šolskega sveta.

Učenci, ki žele biti vsprejeti v I. razred, morajo prinesiti seboj krstni list, s katerim dokažejo, da so dovršili 10. leto svojega življenja ali da je dovrše do 31. dec. 1904. Ako so obiskovali ljudsko šolo, morajo predložiti spričevalo, predpisano po ministerjalni naredbi. Oni učenci pa, ki so došli z drugih zavodov, morajo prinesiti seboj krstni list in vsa semesterska spričevala prejšnjih šolskih let, a radnje s predpisanim dodatkom uprave tistega zavoda, katerega so obiskovali.

Umrli je dne 5. t. m. pri sv. Ani nad Tržičem gosp. Ivan Cotelj, upokojeni župnik poreško-puljske škofije. Rojen je bil v Lešah pri Tržiču dne 23. avgusta 1859., v mašnika je bil posvečen dne 9. septembra 1883. Na zadnje je služil kakor župnik v Karobji pri Motovunu. Radi neozdravljive bolezni je moral v najboljših letih v pokoj ter se je preselil v svojo domovino. V. p.!

Smrtna kosa. V sredo je umrl v Ljubljani cand. jur. g. Rado Čišnovar, poznan tudi v Trstu, ker se je zadnja leta učil na tukajšnji državni gimnaziji. Ni še leto, ko se je Čišnovar prav dobro prehladil; od takrat ga je mučila prana bolezen, dokler jej ni sedaj podlegel. Pokojnik je bil povsod priljubljen; kedor ga je poznal, moral ga je spoštovati. Imel je prav lepe načrte za bodočnost, ki so pa sedaj uničeni. Zapustil je bolehalo mater, ki mu je s svojimi skromnimi močmi pomagala, nadejaje se, da bo imela na stare dni pomoč in zaslonbo v nadebudnem sinu, a sedaj je ostala sama. Izražamo jej tem potom naša sožalje, z gorečo željo, naj jo Bog tolaži v teh pretuznih urah.

Novo grozje. V spodnji Istri se prodaja beli moškat od 20 do 22 K kvintala.

Pričetek šolskega leta slovenske ljudske šole družbe sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu v Trstu. Vpisovanje za šolsko leto 1904/5 se bo vršilo dne 13.—15. septembra t. l. od 9.—12. ure predpoludne. Otroci naj pridejo k temu v spremstvu svojih starišev (namestnikov) ter prinesejo seboj krstni list, spričevalo cepljenja kozic in zdravih očij in zadnje šolsko spričevalo (ako so že hodili v šolo). Vodstvo šole.

Mestne ljudske šole v mestu in okolici se odpro dne 16. t. m. Upisovanje se bo vršilo v dneh 13., 14. in 15. t. m.

Učenci morajo priti v spremstvu starišev, oziroma njihovih zakonitih zastopnikov. Kdor ne bi vpisal svojih otrok, ki so v dobi od 6. in 14. leta, in bi dopuščal, da isti ne zahajajo v šolo redno, tega zadene kazen po ministerjalni naredbi od 30. septembra 1857. Otroci, ki bivajo na meji dveh šolskih okrožij, si morejo izvoliti to in ono šolo. Sicer pa bo magistrat le v izrednih slučajih in le ob posebnih tehtnih vzrokih dovoljeval, da more otrok obiskovati šolo v drugem šolskem okrožju in ne v onem, kjer isti biva. Magistrat polaga prebivalstvu na srce, da bodo vsi otroci, obvezani v to po zakonu, redno obiskovali šole.

V zmislu ministerjalne odredbe od 26. junija 1903. št. 22503 se odprejo početkom novega šolskega leta spopolnilni učaji za učence, ki so izvršili meščanske šole in sicer za trgovinsko stroko pri meščanski šoli v novem delu mesta, za obrtno stroko pri meščanski šoli v ulici Parini in pri meščanski dekliški šoli v ulici Giotto.

Aljažev dem v Vratih pod Triglavom je po otvoritvi obiskalo že 280 turistov in odlične gospode.

Delavel, ki nameravajo iti na Rumunsko delat, se morajo prej preskrbeti s potnim listom, ki ga dobe pri okrajnem glavarstvu, sicer jih rumunške oblasti ne pustijo čez mejo.

Zapuščina bogatega Ljubljana. Ob osojskem jezuru na Koroškem je umrl nedavno bivši ljubljanski učitelj Ivan Mlakar,

rodom Ljubljanačan. Med drugim je v svoji oporoki zapustil legat v znesku 24.000 K za ustanovo, s pomočjo katere naj se pošilja samostojne ljubljanske obrtnike na tehnološki zavod na Dunaj in 20.000 K je volil za dijaško kuhinjo.

Gospodinska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske otvori meseca oktobra t. l. sedmi tačaj, ki bo trajal 12 mesecev. Čopjenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom sester iz reda sv. Frančiška. Pouk je slovenski. Več se izve pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, kamor je odposlati do 15. t. m. tudi tozadevne prošnje za vsprejem.

Vabilo na veselico, katero priredi pevsko-bralno društvo »Svoboda« pri Sv. Antonu poleg Kopra v nedeljo dne 11. septembra t. l. na dvorišču gosp. Josipa Dellasavija ob 4. uri pop. s prijaznim sodelovanjem možkega pevskega zbora iz Popeter. Vzpered: 1. Predsednikov pozdrav. 2. H. Volarič: »Ne zveni mi«, poje mešan zbor društva »Svoboda«. 3. »Hej Sloveni!«, poje možki zbor iz Popeter. 4. S. Gregorič: »V pepelnici noči«, deklamuje g. ca M. Turko. 5. J. Kuret: »Domovini«, poje možki zbor iz Popeter. 6. »Mutec«, vesela igra v jednem dejanju. 7. H. Volarič: »Pomladanska«, poje mešan zbor društva »Svoboda«. 8. Srečkanje na tri dobitke. 9. Ples in prosta zabava. Na veselici in k plesu igra vrla godba iz Pobegov. Ob neugodnem vremenu se bo veselica vršila nasledajo nedeljo.

Iz Sv. M. M. zgornje nam pišejo: Veselica zapovedana za dne 28. m. m. v prostorih tukajšnjega »Gospodarskega in konsumnega društva«, je vspela kar najlepše. Vsi prostori so bili natlačeno polni.

Naša domača godba pod vodstvom g. Kralja je prav izvrstno igrala. Najlepša točka vse veselice je pa bil prvi nastop pevskega zbora bratovščine sv. Cirila in Metodija s pesmijo »Ne udajmo se!«

Mej veselico se je nabrala v korist bratovščine sv. Cirila in Metodija svota K 12 in 6 stot.

Prisrčna hvala vsem ki so pripomogli, da je veselica tako krasno vspela.

O d b o r

Gospodarskega in kons. društva pri Sv. M. M. zgornji.

Velika nesreča se je dogodila v Idriji dne 6. t. m. Kopalci so ob tako imenovanem »Pesku« in ravno so zavrtili skalo, da bi jo razgali, ko zapazijo, da se je plast zemlje nad njimi odtrgala ter da leze navzdol. Plast je več oseb poškodovala in zasula. Izpod razvalin so potegnili 9-letnega dečka vsega razbitega in mrtvega.

Velik požar v Rojanu. Včeraj v jutro v zadnji trenutek, o sklepanju lista, smo zvedeli, da gorí v Rojanu pred enim letom zgrajena tovarna za asfalt gospoda Zucculina. Stisnili smo v list še one štiri vrste, toliko da smo obvestili naše čitatelje. No, danes moremo jim povedati kaj več o tem požaru.

Ulica dei Morari v Rojanu je znana vsem onim, ki so bili kdaj pri Bletu. Mšlo naprej od rojanske cerkve se pride do potoka in cesta se tam razdeli ter gre ob obeh bregih potoka. A to samo za kakih 80 korakov in potem se zopet zedini potok malega mostu. V kotu poleg tega mostu, to je na desnem bregu potoka se nahaja pritično poslopje, ki je sodarska delavnica gospoda Ivana Bajta. Pred štirimi leti je bil požar uničil to poslopje, a g. Bajt je je dal zgraditi na novo. Poleg tega poslopja je lani g. Zucculin sezidal svojo tovarno za asfalt in platnene plakte za pokrivanje vozov. Ta tovarna je (b la) enonadstropno precej obširno poslepje. Omeniti je, da ima g. Zucculin dve skladišči: eno v ulici Belvedereja a vogalu ulice S. Anastasio in eno v ulici Ghega. Tudi je omeniti, da je bil g. Zucculin že dvakrat oškodovan po požaru.

Poleg omenjenega poslopja, v katerem je bila tovarna, se nahaja hlev, v katerem sta dva konja gospoda Zucculina. V tem hlevu sta spala čuvaj tovarna in voznik Fran Fuga. Predsinočnjim, kmalu po 2. uri, se je voznik Fuga prebudil ter slisal neko pokanje. Vstal je z ležišča ter stopil ven pogledat. Videl je takoj, odkod prihaja ono pokanje: v tovarni, in sicer v onem delu, ki je bil najbližje sodarski delavnici, je gorelo. Fuga je brez obotavljanja zbudil čuvaja, a sam je tekel na redarstveno stražnico v ulici Belvedere, kjer je povedal o navstalem požaru. S stražarce so nemudoma telef-

nirali na glavno gasilsko postajo rekoč, da »gori v tovarni gospoda Zucculin v ulici dei Moreri v Rojanu«. Gasilci so obvestili druge gasilske postaje ter šli. A mesto v Rojan, so šli iskat požara najprej v ulico del Belvedere, ker ga pa tam niso našli, so šli v ulico Ghega. Požara tudi tam ni bilo; mislili so že, da jih je kdo »nafarbale« in so se hoteli vrniti na postajo. Še le tedaj jim je prišlo na um, da ima g. Zucculin tovarno v Rojanu. S tem iskanjem so zamudili več, nego pol ure, a požar je mej tem narasčal in ko so oni prišli v Rojan, je bilo že vse poslopje v plamenu. A ko so prišli k požaru, je bil drugi križ: nikjer niso mogli dobiti vode, da bi gasili, to pa zato, ker so imeli seboj prekratko cev. Slednjič, okolu 4. ure in pol zjutraj je prišla na lice mesta parna brizgalnica. Ko je bila brizgalnica pripravljena za delo, so začeli žago gasiti. A niso jo rabili dolgo časa. Sežgala se je bila neka priprava pri parnem stroju in parna brizgalnica ni bila več za rabo. Slednjič so okolu 6. ure zjutraj pripeljali drugo brizgalnico in s to so začeli gasiti, potem — ko je bilo že vse zgorelo. Ves čas pa, od njihovega prihoda k požaru pa do 6. ure zjutraj so metali vodo na velikansko ognjišče z eno samo brizgalnico na tanko cev, in zicer na oni vogal gorečega poslopja, ki je bil tik sodarske delavnice. S tem so vsaj preprečili, da se ni požar razširil tudi na to poslednjo. Drugi gasilski vozovi so stali na cesti, ne da bi jih bili mogli rabiti.

Pogled na goreče poslopje je bil grozen. Okolu 3. ure in četrť zjutraj, ko še ni bilo gasilcev je plamen izbruhnil skozi okna. Kmalu potem je strašnim ropotom padla streha in na milijone iker je zletelo visoko v zrak. Na strehah bližnjih hiš je bilo večeraj v jutro polna pepela. Gorelo je s plamenom do 8.—9. ure predpoludne. Okolu 5. ure zvečer se je začelo rušiti zidovje. Ob 7. uri zvečer je bilo porušeno vse.

Škoda znaša skupno 130.000 kron. Poslopje je bilo cenjeno na 40.000 kroa, a v tovarni se je nahajalo izdelanega blaga in druge tvarine v skupnej vrednosti 90.000 kron. A to ogromno škodo mora trpeti g. Zucculin sam, ker ni bil zavarovan. A to ne radi svoje nemarnosti, marveč, ker ga ni hotela zavarovati nobena zavarovalna družba, ker mu je že dvakrat pogorelo in ker je blago, katerega je izdelovala tovarna zelo nevarno, da se vžge.

Skoči ob 8. uri so bili gasilci še vedno pri pogorišču, ker še vedno tli v razvalinah.

Poljski tatovi. Včeraj je gospod Ant. Primožič posestnik v Rojanu prjavil na policijskem komisarijatu v ulici Luigi Ricci, da so mu tatovi pred sinočnjo noč pobrali kakih štirideset kilogramov grozdja, v vrednosti 24 kron.

V pijanosti. 29-letni težak Štefan P., stanujoč v ulici della Ferriera, je včeraj popoldne obiskal marsikatero krčmo ter se pšteno naskal vina. Okolu 7. ure je bil že tak, da ni vedel več, kaj dela. Bil je v ulici del Torrente in tam je začel na vse grlo vpiti. Pritekel je k njemu redar ter ga skušal pomiriti, a ni šlo. Štefan je vzlie redarjevemu opominu vpil na vsa moč. Redar — videč, da Štefan komaj stoji po kozcu — ga je prijel pod roko ter ga spremil na stražnico v ulici Chiozza, kjer so ga zaspri v poseben prostor, hoté ga pustiti tam, dokler se iztrezi. Ozolo 8. ure in pol so pa redarji slišali, da Štefan nekaj prevrača v onem prostoru. Eden njih je pogledel k Štefanu ter videl, da si je Štefan slek el sarjoo ter ter isto privezal za železo v oknu ter se rkušal obesiti. Skočili so takoj k njemu ter ga prenesli v stražnico. Ker se Štefan ni hotel umiriti, so poklicali zdravnika se zdravniške postaje, kateri je djal Štefanu pod nos nekoliko v amonijsku namočeno bombaževine. To je Štefana spravilo nekoliko k pameti, a zdravnik ga je dal potem spremiti domov.

Razne vesti.

Zemeljski zakladi. Prof. Couriot v Parizu je na nekem znanstvenem shodu predaval o velikem bogastvu, ki ga ljudje izkopljejo iz zemlje. Skupna vrednost kovin, kuriva in materiala za stavbe, ki se jih tekom enega leta pridobiva iz zemlje, znaša 17 in pol milijard frankov (frank = 96 stotink). Od tega odpade na premog in druga rudninska goriva, ki se jih tekom enega leta dobiva iz zemlje 7 in pol milijard, dočim se izkoplje zlata in srebra le devetino skupne

vrednosti, razreč 1184 milijonov frankov. Med angležko-bursko vojno niso kopali v zlatih transvalskih rudnikih, kar je povzročilo 250 milijonov škode. Med prve kovine spada pa železo, katerega se dobiva na leto nad 3 milijarde frankov, na drugem mestu sta zlato in srebro in na tretjem baker, ta poslednji še le, odkar se je pričela razvijati električna obrt, ki potrebuje mnogo bakra. Potem prideta na vrsto cin in cink. Petrolija se proizvaja na leto za 600 milijonov frankov, kamenc soli za 167 milijonov in mineralnih gnojov (fstatov) za 105 milijonov. Kamenolomi vržejo na leto nad 2 milijardi frankov. Od leta 1888. se je skupna vrednost rudninske produkcije podvojila. Nad 5 milijonov delavcev je zaposlenih v rudokopih.

Promovirani medicinci. Na vseučiliščih v Nemčiji je bilo v minclem šolskem letu promoviranih za doktorje zdravilstva skupno 1351 slušatelj medicine.

Štiri poroke v eni obitelji. Neki francoski kmet je pred nekoliko dnevi slavil zelo redko slovesnost, to je poroko svojih treh sinov in ene hčerke, ki so se vse vršile en dan.

Novi zobje v 90. letu. Neki zobotehniški list poroča o čudnem slučaju, ki se je nedavno dogodil v Apenradu, da sta namreč neki 90-letni starici zrastle dva nova sprednja zoba, ki jej izobno služita.

Višina morskih valov. Najvišji valovi, ki so jih merili v evropskih morjih, so bili visoki 5—6 metrov; največja višina valov, prišedših iz Atlantskega Oceana, ki so jih opazovali pri Scoresby-ju (na Angležkem) je znašala enkrat 13 metrov.

Poljaki na Pruskem. Družica grofa Bainskega je proglasila grofa Jana Bainskega za brezčastnega in ga izključila iz svoje rodovinske zveze. Posredovanjem Bainskega je prešlo namreč v last nemške raseljevalne komisije neko poljsko posestvo.

Zelo veliko Ircev se je v pol stoletja zselilo iz svoje domovine. Nič manj kakor skoraj štiri milijone. To je toliko kakor 74 odstotkov poprečnega števila irskega prebivalstva v domovini. Leta 1903. se je izselilo nekaj nad 40 tisoč Ircev, od teh jih je prišlo v Ameriko nad 33 tisoč.

Troški za eno vojno ladjo. Na eni zadnjih parlamentarnih sej v Londonu je bilo na dnevnem redu tudi izvestje, koliko da znaša letni trošek za eno vojno ladjo. Ta svota je zelo velika, ker znaša približno dva milijona in pol kron na leto. Od teh se potroši nad milijon kron za vzdržavanje ladje in za plače častnikov, vojnikom itd. 900.000 kron se potroši za hrano vojakov, 150.000 za strelivo itd.

Albanci v Italiji. Po neki ravnokar obelodanjeni statistiki živi v južni Italiji 200.000 Albancev. V nekaterih mestih, n. pr. Prana dei Greci, Santa Caterine, Mezzonisi itd. se govori izključno albansko. Razun tega žive skoraj v vseh italijanskih mestih Albanci v večem ali manjem številu, izlasti v Napolju.

Kitajski modrijan. Ruski vojni poročevalec Nemirovič Dančenko je imel nedavno razgovor s kitajskim modrijanom Otao. Otao je rekel: Vse bo prešlo kakor oblak na poletnem nebu, Kitajska bo pa ostala. In še tisoče let bo Kitajska obstala, Vam nrazumljiva in tuja, kakor sta Vi Kitajski nrazumljivi in tuji. Naša moč je v potrpežljivosti. Vsa Vaša razburjenja so nam nrazumljiva. Smrt spremlja vsakogar in le eden je pravi pot na svetu — to je pot, ki vodi do groba. Grob za nami, grob pred nami in vmes kratko življenje — ali se izplača zaradi tega se tako zelo razburjati in mučiti. Ako nesam svoj stol na vrt ter gledam skozi rože zati solnce v morje, potem si ne želim ničesar več. In če bi bil tudi kitajski cesar, mi ne more biti prizanešana noč, ki sledi solčnemu zatonu.

Umetniška razstava. V Sarajevem prirde koncem meseca septembra umetniško razstavo. V ta namen se je osnoval odbor, kateremu je začel kustos deželnega muzeja Dr. Čro Truhelka. Odbor vabi hrvaške, arbske, slovenske in bolgarske umetnike naj se te razstave v velikem številu udeležijo.

Dijamanti se podražijo. Neki londonski list poroča, da se v kratkem dijamanti podražijo za 30 odstotkov. Produkcija dijamantov je v zadnjih letih poskočila, ker so odkrili nove jame v Kimberleju v južni Afriki toda v teh jamah so nahajajo dijamanti manjše vrednosti, ki so tudi mnogo cenejši, a sedaj povprašujejo močno po dijamantih boljše vrste. V Kimberleju izkopljejo 93 odstotkov

vseh dijamantov na zemlji, ostalih 7 odstotkov se razdeli na Angležko, Gvinejo, Avstralijo in Braziljo.

»Drang nach Osten«. V Berlinu so nedavno izdali proglas, ki so ga podpisali najuglednejši nemški pisatelji. V tem proglasu so pozivlja občinstvo, naj prispeva, da se ustanovi veliko nemško gledališče v Bukarešti, glavnem mestu Romunske. To podjetje bi imelo nalogo širiti nemško umetnost po vseh večih mestih na Balkanu, kakor tudi v ruskih mestih ob Črnem morju. Temu podjetju je dala inicijativo romunska kraljica Nemka Elizabeta, ki si je nadelala pesniško ime Carmen Sylva.

Upati je, da bodo slovanska mesta na Balkanu pokazala, da ni tamkaj za taka pangermanska podjetja ugodnih tal.

Darila. Družbi sv. Cirila in Metodija so od 16. do 31. avgusta 1904. poslali prispevke in darila p. n. gg. in društva: Upravištvo »Slovenskega Naroda« v listih od 13., 17., 20., 24. in 27. avgusta izkazane zneske skupaj 257 K 92 st. (med temi 170 K 60 st. kot prispevek podružnice v Radovljici), upravištvo »Slovenca« 24 K 14 st.; podružnici: pri Sv. Benediktu v Slovenskih Goricah 200 K, na Vrhniki ob veselici 21. avgusta 300 K, Dr. Konst. Hiersche v Železnikih 5 K, Jca. Sinko iz Sv. Lovrenca v Slov. Goricah 6 K, gospica Ivanka Švare iz Rečice zbirko na primociji gosp. Tratnika v Potoku 41 K 73 st., Anton Bukovšek od Sv. Duba pri Ločah zbirko vseh družbe pri Veliki Nedelji 2 krone 72 st. dr. Gvido Srebre 10 K, župnik Peter Bohinje 5 K, Peter Mohar 10 K, Josip Furlani v Villi Vicentini kot jubilar 20 K, Mha Podbevšek in Prevoj zbirko 3 K 22 st. Za mladinske spise: 245 K 90 st. (med temi vodstvo »Narodne šole« v Št. Rupertu ob Velikovecu 210 K). Za »narodni kolek« 55 K 20 st.

Ker se je v izkazu darila čas od 16. julija do 15. avgusta 1904. v nekaterih listih urinila neljuba tiskovna pomota da je poslala ženska podružnica v Gorici le 303 K 40 st. bodi tu popravljeno da znaša dotični nje prispevek 503 K 40 stot. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Gospodarsko.

Slike o gospodarstvu v Ameriki.

(Dalje.)

Razprodajališče Marshall Fielda in drug., pa ni le največje, ampak velja tudi za najsolidnejše in najfinije, v katerem je dobiti najboljše blago. Bili bi v zadregi, ko bi hoteli navesti obo branšo, v kateri je tverka najmočnejša. V približno 60tih raznovrstnih oddelkih, od katerih vsaki se svojimi raznoličnimi pododdelki, predstavlja za se svojo trgovsko hišo, more se zadostiti svojim potrebščinam na meblh, na razpolago nam je največja zber na preprogah iz vseh dežel, človek se lahko obleče na novo od glave do nog, bodisi v priprosto obleko, ali v žen-ko toaletno največjega luksusa, dobiti je najboga-

teji izber kuhovine, mej katero se nahajajo kosi vredni 3000 do 4000 dolarjev eden. V enem drugem oddelku moreš zadostiti najobsežnejšim zahtevam glede potrebščin in luksurjornih predmetov, da si opremiš stanovanje. Tu dobiš od najfiniejših porcelanastih in steklenih servise do najcavadneje enake oprave, od največjega lustra dan navadne lampe, od svilen o vezane zavese do navadne nega zegrinjala, od najtežje arebrne namizne oprave do priprostih nožev in vilic, od dražih izvornih oljnatih slik, do navadnega bakroreza itd. Potem glede oddelki za dragotine in nakite, ki morejo zadovoljiti najbolj razvajenim in najskromnejim zahtevam. Dalje je velikansko skladišče igrač počenši s 5 centi do vrednosti 200 in več dolarjev kos.

V podzemlji poslopja nabajajo se posebni oddelki za ceno blago vsake vrste, kjer si morejo tudi manj premožni sloji ljudstva preskrbeti, kar potrebujejo za svojo hišo in osebo.

V tej hiši najdeš na dan hkratu tisoč in tisoč odjemalcev iz vseh slojev ljudstva. 55 vzpenjač oskrbljuje promet mej posameznimi nadstropji, 450 vprežnih vozov in 4 avtomobili odnašajo vsaki dan nakupljene predmete. Da dobimo nekako sliko o ogromnem prometu, bodi omenjeno, da se skupi tekom leta za same kravate za gospode do pol milijona dolarjev in za svilene trakove dvojni tak zaesek.

Kupčijski promet je divno urejen. Vsak prodajalec izdaja po dvojne račune, katere pošilja po ceveh, ki prepregajo vso hišo, v blagajniški oddelk, kjer sprejema ena od neštivilnih uradnic denar, kvitira račune in jih vrača po istej poti zajedno z morebitnim ostankom denarja, ki je vročiti stranki, dočim si pridržuje prepis računa za uknjižbo. Vse to se vrši s tako hitrostjo, da je človek v nekaj več kakor enej minuti že odpravljen.

O kakem prigovarjanju in vsodbujanju h kupovanju ni nikjer sledu; sama potrebljivost na vseh straneh, neutrudljiva rado- voljnost ugoditi zahtevam kupcev, ne da bi se kazalo niti najmanjše vailjivosti.

(Pride še.)

Loterijske številke izzrebane dne 7. septembra:					
Praga	39	53	17	37	19
Lvov	49	40	41	65	48

Tovarna pchištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tuči po posebnih načrtih.

Dustrovan cenik brezplačno in franco

Družina

sprejme na stanovanje in hrano šolskega dečka. Naslov pove uprava »Edinost«.

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Provroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano s 16 kolajnami na raznih razstavah in z nad 3000 zdravniškimi spričevali.

I. SERRAVALLO

Žrst.

F. PERTOT, urar, v TRSTU

ul. delle Poste 9, palača Galatti (zadej Narodnega doma)

Prvi slovenski urar.

Ima velikansko zalogo ur vseh vrst iz najsloviteljših tovarn. Veliki izbor zidnih ur, koje daja tudi na obroke.

Priporočja se svojim slovenskim rojakom!

Pekarna

na jako dobrem kraju mesta, ki je tudi pripravna za prodajalnice jestvin in sploh za vsako obrt se proda takoj po nizki ceni. — Ponudbe sprejema: Calarsich, kavarna „Alla Posta“.

Ticijan Salvatore

ornament. kamnoseški mojster. Delavnica spominskih kamnov in marmorja za pohištvo. Trst, ulica Farneto 37.

RUDOLF MADDALENA

ul. Ugo Foscolo 11 (vogal ul. Parini)

Zaloga novega in starega pohištva.

— Posamezno priložnostno pohištvo. —

Bogat izbor spalnih in obedovalnih sob, podob v okvirjih, zrcal itd.

— Poštene cene. —

Prodajalnica izdelanih oblek

„Alla Città di Trieste“

tvrdke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 40

nasproti gledališču „GOLDONI“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo rila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izber boljših in navadnih snovij.

VELIKI IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Avtorizovana krojačnica.

Prodajalnica jestvin in kolonijal, napoljskih in tuzemskih testenin, olja, kisa in mila

Ivan Počkaj v Trstu

ul. Petronio 2, vogal ul. Settefontane. Zaloga moke, žita, otrobov na izbero.

Svoji k svojim!

Podpisani priporoča svojo zalogo oglja, drva, premoga in drugo razno kurjavo ter petrolej. Pošiljanje na dom. Josip Muha, ulica Cavana (uhod ulica Cavazzeni št. 3).

V Rojanu

se proca pod ugodnimi plačilnimi pogoji nova hiša s 2 sobama in kuhinjama, vrtom in volnjakom. Naslov pové upisva Edinosti.

Zaloga

izvožno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

Pive

v sodčehkih in v boteljkah, kakor tudi

— Kvasa —

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler vedno sveže kisle vode po zmernih cenah

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti št. 13

Otvorilo se je velikansko skladišče

ALL'UNIVERSO

— Trg Carlo Goldoni 1. —

Bogat izbor raznovrstnih površnih sukenj (paletot, ulster) in obleke za moške, dečke in otroke.

Veliki dohodi blaga iz tu in inozemskih tovarn. — Naroče po meri hitro in točno. Govori se slovenski. Najugodnejše cene.

Olikovana v Rimu se zlato kolajno in zastušnim križcem — **Odlikovana tovarna** — Odlikovana na Dunaju se zlato kolajno in častno diplomom —
za čopiče in šetke
IVAN ANGELI
ulica Vincenzo Bellini (nasproti cerkve sv. Antona novega).
Edini specialista za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev; lastna specialiteta čopičev za baryanje s pokostjo.
Pleteni naslanjači francoškega sestava in nedosežne kakovosti.
Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka. Čuvati se je dobro, da se ne zamenja moja tvrdka s konkurenco jednakega imena.

Novi tržaški cestni načrt

Znamenje ■ kaže natančen kraj, kjer se bo v kratkem odprla nova prodajalnica angleških posebnostij in sicer pod št. 2 ulice sv. Antona (Palača Treves).

Trgovcem z jestvinami v Kozini in okolici priporoča svojo **veliko zalogo moke** iz parnih mlinov Schoeler & Co dvornih zalagateljev v Ebenfurtu in na Dunaju **IVAN ŠIŠKOVIČ** trgovce v Kozini.

TRŽASKA POSOJILNICA IN HRANILNICA registrirana zadruga z omejenim poroštvom. Piazza Caserma št. 2, I. - TRST - v lastni hiši. Vhod po glavnih stopnicah.
Hranilne uloge sprejema od sakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.
Posojila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. Poštno hranilnični račun 816.004. Telefon št. 952.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan) tovarna pohištva s strojevnim obratom priporoča slavnemu občinstvu svojo **zalogo pohištva** prej ANTON ČERNIGOJ via dei Rettori št. 1 (Rosario) - v Trstu - tik cerkve Sv. Petra v hiši Marenzi. Največja tovarna pohištva primorske dežele. Pohištvo izdeluje se solidno, trpežno in lično, in sicer samo iz lesa, posušenega v tovarniški sušilnici s temperaturo 60 stopinj. Vsaka konkurenca je izključena. Album pohištva pošlje se brezplačno. Prodaja se tudi na mesečne obroke. Zastopstva v: TRSTU, ŠPLJITU in ALEKSANDRIJI (ORJENT).

Vdova odda po jako nizki ceni ceno sobo s hrano dvem uradnikom. Naslov: ul. Ugo Foscolo 12 pri tleh.

Likarica sprejme na dom pranje in likanje perila po zelo nizki ceni. Naslov: ul. Ugo Foscolo 42, pri tleh.

Vinske stiskalnice in valerji prve vrste se dobivajo pri tvrdki Živici dr. (Schivitz & C.) Trgovinska ulica 2 kjer se odda tudi velika neprenehalna stiskalnica na kolesih, eventuelno tudi v najem.

ZOBOZDRAVNIK Univ Med Dr Makso Brillant v TRSTU ulica S. Antonio št. 9. II. nadst. naznanja, da radi odsotnosti ne bo ordiniral do 10. septembra t. l.

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal Petra Peternel v ulici Giulia 76. je vdobiti vsakovrstne jestvine kakor: Kava, riž, testenine (napeljske), sladkor, turšeno in belo moko, naravno maslo, sveže milo, jedilno olje I. vrste po 36 novč. Blago vedno sveže.

Od danes naprej pa do 15. septembra t. l. se izvršujejo vd poznatega umstnika **G. Giotto Bianchini Vittorio** v mojem dobro poznanem **fotografičnem ateljerju** ulica Gasparo Stampa 7.

(zadej stare cerkve sv. Antona) razven navadnih fotografiranih izdelkov tudi oni na temen ali svetel porcelan (fotosmalto) v barvah, kakor tudi najmodernejshe slike. **CENIK:**
6 slik „Secesija“ . . . . . K 1.60
6 „Vizit“ . . . . . „ 2.40
6 „Marjeta“ . . . . . „ 3.80
6 „Kabinet“ . . . . . „ 5.80
Fotosmalto:
1 slika na kodino . . . . . K 1.20
1 „ srebro . . . . . „ 3.20
1 „ zlato (6 karat.) . . . . . „ 5.20
Spoštovanjem **Karlo Pittoni.**

Pisarna za vojaške zadeve. Dovoljena od vis. c. kr. namestništva v Trstu Piazza della Borsa št. 5, II. n.

Podaje ustavno in pismeno nasvete in pojasnila v vs-h vojaških in brambenih zadevah. Sestavlja prošnje in uloge zadevajajočim enoletne prostovoljce, nabore, oproščanja in preložitve oružnih vaj ter kontrolnih zborov; predčasne ženitve, sprejem gojceov v vojaške odgajališča, uroke (rekurze), reklamske itd. Uradne ure vsak dan od 9. do 1. in od 4. do 7. popoldne.

MIRODILNICA ulica Farneto 33 (nova palača). Velika zaloga drog, barv, čepečev, esenc, parfumarij, čerjev, špirita, mineralne voda in v to potrebnih rečij. V zalogi dobiva se tudi retine, šipe, sveče, petrolej itd. itd. Priporoča se cenjenim odjemalcem **S. Skrinjar.**

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI Podružnica v Celovcu. Kupuje in prodaja **Polno vplačani akcijski kapital K 1,000.000** Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapelo kupone. Daje predujme na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavicje. Promete s čeki in nakaznicami.